

ZGODOVINA V BAJONETH

Kaj z Japonsko, ki je pod ameriško vlado in zaščito?

Ali misli ameriška vlada res spremeniti svojo politiko na dalnjem vzhodu? — Forestall napravil nekaj omemb, ki so "slabo vplivale".

Japonska je za Zed. države so blizu. Vrh tega ima Amerika baze na številnih otokih na Pafiku, torej ji za vojno oporišče Japonsko ni potrebna.

Celi smo glasove tudi z drugo strani. Namreč, da je precej Washingtonskih veljakov mnenja, da naj Japonsko obnovimo v militaristično velesilo kakor je bila do minule vojne in jo uporabimo za protitež proti Rusiji. In če pride do vojne, bo Japonska lahko vzela Sibirjo. Isti ljudje so ob enem argumentirali, da ako Kitajska postane do kraja komunistična, bi v slučaju potrebe poslali nanjo lahko Japonsko.

To, da je nekaj resnice na takih govoricah in ugibanjih, je dejstvo. A je res verjetno, da Zed. države ne mita vzdrževati tako obljubeno državo kakor je Japonsko in v slučaju vojne bi jih bila res se teže breme.

Namen dosežen

Glavni namen, kar se Trumanove doktrine tiče, je na Japonskem dosežen. Namreč, reakcija v nji se je utrdila in država je varna za kapitalistični sistem, včas tem, da so komunisti pri zadnjih volitvah dobili okrog 10 odstotkov glasov.

Drugič, v Washingtonu so neli podpirati nacionalistično kitajsko vlado in sušča se, da se skušajo sprijazniti s kitajskimi komunisti.

Zelo veliko vzrujenja je povzročilo v svetovni politični in diplomatski javnosti poročilo o nedavnem posetu bivšega ameriškega obrambnega tajnika Forestallu. Bil je pri generalu MacArthurju, ki je vrhovni poveljnik nad Japonsko, pri japonih ministrih in industrialcih in nato pa je na konferenci s časnikarji dejal, da Japonska za ameriško obrambo ni važna.

To izjavo, ki jo je baje dal v Tokiu, je pozneje zanikal, a reporterji trdijo, da je govoril tako kakor so pisali v svojem tisku.

Ze to je bilo čudno, čemu je Forestall šel na Japonsko. Mar so bila med njim in MacArthurjem kaka nesoglasja? Bržkone da. Kajti MacArthur je zahteval ojačanje ameriške posadke na Japanskem, Forestall pa je odvrnil, da je sedanja dovolj velika, ako ne celo prevelika.

To MacArthurju nedvomno ni bilo ljubo in nastal je incident, ki ga Forestall ni mogel popraviti. Nedavno je iz Trumanove administracije izstopil, toda vprašanje, kaj naša vlada namerava z Japonsko, je ostalo neřešeno. Oziroma nepojasnjeno.

Strateški motivi

Razni kolonarji, diplomati in politiki ugibajo, da so se ameriški vojaški veščaki, ki imajo v vladu glavno besedo, odločili, da Japonska v slučaju vojne z Rusijo zanje ne bo posebne važnosti. Lahko jim celo postane v bremi. Kajti Japonsko je gosto obljudena in sovjetski bombniki

KOMEDIJA S ŠPIJONAŽO

Velika porota v New Yorku se znova peča s špijonažo. Odkrili so spet nekaj "tujih agentov", ki so iskali dokumente naše vlade, ali skrivnosti atomske bombe, ali kar že.

Nesreča za ljudstvo pri vsem tem je, ker mu naš propagadni tisk predvičuje samo špijone tujih dežel in pri tem dela vtip, kot da jih mi sploh nimamo.

Še v nobenem slučaju na sodnih obravnavaх tu in v Kanadi ni bilo dokazano, da so ruski "špijoni" sploh kaj odkrili. Res, nekateri izmed njih so bili plačani za špijonažno službo, a dosegli niso ničesar, ker kar so oni izvedeli, izve lahko tudi naveden inženir, ali pa diplomat, ne da bi bil eno ali drugo.

Komedija z lovom za špijoni nas stane milijone dolarjev. Lovimo seveda samo sovjetske, ki jih je baje kot listja in trave.

V resnici pa jih sploh ni, kajti tiste, ki jih naša vlada zasledi, so obenem ne samo v sovjetski temveč tudi v službi našega justičnega in pa državnega departmента.

Miss Bentley je bila skozi minule mesece ena glavnih prič proti tuskim špijonom in je venomer poučarjala, da je špijonirala za sovjetsko unijo. Je zato dekle — kot nalač ustvarjena za špijono — pričala je ure in ure, kako je s svojo lepoto omreževala ameriške in druge diplome, zato, da je lahko izvleklka iznih vse kar je hotela.

Pa ni bilo nič. Kaj naj sploh izve?

Mar naj tako dekleta sploh iztakne kako skrivnost, ki ne bi bila znana že drugim, starejšim špijonom ali pa diplomatom? Kajti tudi vsak diplomat je v prvi vrsti špijon, ali pa sploh ni "diplomat".

Ako bi naša vlada hotela povedati resnico, bi priznala, da mi trošimo več za špijonažno in propagandno službo kot katera koli dežela na svetu. Špijone ima pod vsake sorte maskah: pod duhovskimi, aristokratskimi, pod maskami pobeglih kinežkih voditeljev, klerikalistov, in imamo jih v vlogah agentov pobeglih ekskraljev.

Prav gotovo je, da ima ameriška "inteligencija" služba več špijonov v Jugoslaviji kakor pa jih ima ona tukaj. Slednja bi sploh metala denar proč, ako si bi tu najemala kake špijone, ker ji lahko položaj, kakršen je, pove naš svoboden tisk. Toda naša vlada pa v svoji mrzli vojni stremi zrušiti režime sovjetskih "satelitov" in zato tu vzdržuje krdele bankrotiranih političnih ubežnikov in pa njihove agente v "starem kraju". Obravnava proti kardinalu Mindsenzyju v Budapešti ni bila komedija, ne persekučija proti veri temveč boj proti intrigam naše "zapadne demokracije", ki tudi cerkev in hierarhijo uporablja za borbo proti "komunizmu".

Danes že nič ne veš, ali boš nazvan, v slučaju "nezaželenih" aktivnosti, za "komunista" ali za "špijona". Ako pa se spokoriš, kakor sta se Louis Budenz in Miss Bentley, in mnogi drugi, ti bodo pa rekli, da si delal dobro in nikakor pa ne bodo priznali, da si bil špijon na dveh plačilnih seznamih.

"Inteligencija" služba Zed. držav potroši sedež v vseh krajih sveta silno visoke vseote. Za špijonažo in

(Konec na 4. strani.)

Protiunijski zakon še zasidran in bo le malo spremenjen

V tem listu smo takoj po novembriških volitvah lansko leto rekli, da bo novi kongres vzlje zmagi Trumanove demokratske stranke prav malo spremenjen — nameč da ne bo nič naprednejši kakor je bil prejšnji. A unijski voditelji pa so se zmage veseli — misle, da bo nova zbornica odpravila Taft-Hartleyev akt z prvi mesec čim se snide. Sedaj smo že v sredi marca in omenjeni zakon je še prav tako v veljavni kakor je bil.

Unije to jezi. Rade bi, da bi bil saj že poldrug mesec nazaj ukinjen, ker jih pogodbe z delodajalcem v teh tednih potekajo, pa jih morajo obnavljati v duhu stare postave.

Po radiu sta nedavno o njih debatirala senatorja Taft iz Ohio in Douglas iz Illinoisa. Debatarju o njih unijski voditelji s kongresniki in industrialci. A poslancem se nikamor ne mudri. Do prihodnjih volitev je se prileč časa in takrat še je zanje prične sezona "priateljstva" do unij in delavcev.

Sicer pa so unije veliko same krive, da se z novo postavo zavlačuje. One predvsem zahtevajo odpravo klavzule, ki prepoveduje zaprtje delavnico. Unijski dovoljenja, toda ne pa "zaprta".

To je posebno prizadelo unijo tiskarjev. V Chicagu npr. je na stavki kakih tisoč stavcev že skoro poldrugo leto — in to v glavnem ker veliki dnevnikarji nočejo podpisati klavzule o zaprtju delavnici, niti ne priznati napisanih zahtev unije. S slednjimi se bi unije izognila strogin določbam sedanje postave ne da bi ji časniški magnati kaj mogli. Ker pa jih niso spreheli, je nastala stavka, ki stane tiskarje že ogromne vseote.

Brezposelnim tiskarjem plačuje unija \$40 do \$60 podpore na teden. In ker so lani naštale stavke tiskarjev tudi drugod, je naravno, da je to za unijo težko breme. Člani so se prostovoljno zavzeli plačevati izredni asessment v ta namen, toda postajajo nezadovoljni, ker se im zdijo tega davka preveč, a vodstvo pa ne more priti z delodajalcem v sporazum. Le par stavk je bilo poravnanih.

Ako bi bil Taft-Hartleyev akt že preklican, bi imela unija tiskarjev v svojem boju veliko bolj ugoden teren kot pa ga ima sedaj. In isto velja tudi za večino drugih unij, sploh za vse unije — posebno pa za one, katerih članstvo je na stavki in pa za one, katerih pogodba je potekla letos ali pa jim v kratkem poteka.

Državna penzijska in brezposelnostna podpora je zelo šibka. Ako se pomisli na inflacijo, se je za polovico znižala. Dolar, ki je bil vreden prej vojno 100 centov, je v nakupni moči izgubil do 40 do 50 centov.

Kongresniki, ki so obljubili sprejeti Trumanov program, aka zmaga njihova stranka, pa so se po volitvah za obljubo uhladili in tako se nih ne vnmajo izboljšati zakon socialne zaščite. Rajše je ga poslabšali. Sebi pa so si že lani dobro pomagali.

Tudi unije se ne zmenijo dosti za podpiranje Trumanovega načrta. Navdušile pa so se za svoje privatne penzijske plane. Izmed velikih unij si je izvezovala priljivo dobrega unija AFL in CIO.

jeh ostal živ, linčarji pa si bržko grize nohte.

Cikaški R. R. McCormick velik potuje. Lani je bil v Aziji, sedaj je v Južni Ameriki. Ker je multimilijonar in izdajatelj velikega dnevnika — pravi, da je "največji na svetu" (Chicago Tribune), ga povsod radi sprejmejo. Bil je pri argentinskem Peronu in odlikovan. Posetil je tudi razne druge diktatorije v latinski Ameriki. Ob enem vse to opisuje in dela "biznis".

"Civilne svobodčine", ki jih je v lanski volilni kampanji predsednik Truman tako vneto obljubljal, bodo ostale kjer so bile prej — na papirju. Južnjaški senatorji vodijo svojo obstrukcijo, Trumanovi demokrati so "neutralni", republikanci, ki se tudi dusajo za "civilne svobodčine", pa se smejejo in pomagajo svojim torijskim prijateljem. Črnci bi lahko v načrt prevedli, kako se bo komedija končala — in če bi — bi glasovali za Wallacea in progresivno stranko namesto za demokratisko. Enkrat se bodo morda pa izpametovali!

Predsednik Truman za svoj program ni več tako glasan kačor je bil pred lanskim novembrom. Vidi in ve, da ga ne bo mogel uveljaviti. In morda je to vedel že pred volitvami.

V Springfieldu, ki je glavno mesto države Illinois, je bilo le-gislaturi predloženi prgišče zakonskih osnutkov za "zatrifje komunizma" in drugih protiameritskih aktivnosti. Ako bodo sprejeti, bo konec še teh civilnih svobodčin kolikor jih je ostalo.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Kardinal Spellman v New Yorku se je že marsičesa lotil v svojem življenju. A svoje ljudi je nedavno zelo presentil, ker se je lotil stavkokašča. Na nem katalikiškem pokopališču so zastavili grobarji. Organizirani so v postavni uniji. Vsi so kataliki. Zahtevali so plačo \$54 na teden za 40 ur dela. Dosedaj so delali za isto plačo 44 ur. Ako so delali v soboto dodatne ure, so prejeli za nad čas le regularno mezzo. Sedaj so zahtevali, da se jim sobotno delo plača "čas in pol". Spellmanova nadškofija se je zahteval grobarjev uprla in nastala je stavka. Mrlji so bili položeni v ledenične shrambe in pogrebci pa čakali pogrebbov. Ker stavke ni bilo konec — grobarji so vztrajali pri svojih zahtevah — se je oglastil kardinal Spellman. "Mi bomo pokopali mrlje", je rekel, "mi bomo izkopali tudi grobove!" Pozval je nad sto semeničnikov, opremil jih s krampi in lopatami in se je pričelo. Grobarji pa so piketirali. Lahko si predstavite, kako se počuti lementar, ko takole kako uro ali dve sekunde v zmrnjeni zemlji in potem začuti mehurje na rokah. In pa bolečine v vseh pregibih. Kardinal je časnikarjem dejal, da cerkev pretiranim zahtevam ni mogla ugoditi in da sploh ni hotela v pogajanju z unijo, ker je komunistično "inspirirana".

Linčarji v Opelousasu v Louisianah so bili ob žrtv. Tisti čas, ko so med samo kregali, kdo naj ga ustrelji, je zamorec priložnost izrabil in jim pobegnil. Ugrabilo so ga v ječi, odvedli v hrosto in smrtno prestralen črnec.

Nekaj o naših stvareh

Poglejte v tej številki peto stran. V njej je opis Ameriškega družinskega koledarja.

Dalje je v tej številki članek o našem slovenskem pisatelju Ivanu Čankarju.

"Agitatorji na delu" so tudi v tej številki, ravno tako izkaz prispevkov listu v podporo. Kar ni v njemu že objavljenih imen, bodo v prihodnjem izkazu.

Kaj pa glede pridobivanja novih narečnikov?

Odziv na to ni nič kaj prida. Odgovarjajo nam, da je težko že celo stare obdržati, kaj šele nove dobiti, kar radi verjamemo.

Ampak potruditi se vendarle moramo. Druge poti ni, kot več naročnikov, več prispevkov v tiskovni sklad in več oglasov. Slednjih nismo skoraj niti, razen svoje in pa oglase v zameno. Nedvomno bi mogli s skupno močjo dobiti saj za kakih \$50 stalnih oglasov na teden. To nam bi pri plačevanju računa tiskarni zelo pomagalo.

Mi ne apeliramo za nove naročnike zgolj radi dohodkov. Kaj pa nam pomaga delavski list kot je Proletarec, aka pa prihaja le med malo število, kakih dva tisoč delavcev!

Ni ga niti enega med nami, ki ne bi mogel dobiti saj enega novega, z izjemo tistih seveda, ki žive v takih krajih koder sploh ni naših ljudi.

Letošnji koledar je knjiga, ki bo razprodana ne glede na kritike in na obupanje onih, ki so jo največ prodali pred leti v decembarskih tednih.

So pa spremembe in privaditi se jim bomo morali.

V nedeljo 20. marca se bo vršil v Clevelandu v Slov. nar. domu koncert, ki ga prirede v korist Prosvetne matice pevski zbori "Zarja", "Jadran" in "Slovan", in dramsko društvo "Anton Verovšek" pa vprizori igro. Vsi v Clevelandu in v sosednjih naseljih so vabljeni na to prireditve.

Sugestijo Joe Mentona iz Detroita glede kako znizati stroške smo omenili že v prejšnji številki. Ko bo njegov predlog objavljen v celoti, želimo, da se bodo prijatelji lista odzvali s svojimi mnenji, kakor se je pred tedni na sličen nasvet Anton Debevec iz Sheboygan.

Pomlad je na pragu — kaj ako se bi recimo v delih naseljih zavzelo deset skupin za prireditve piknika v korist Proletarca?

Precitajte angleško stran — predvsem o ponudbah za ceneno priložnost za nakup angleških knjig.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr' leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Clarence Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2-2864

Vojni cilji - kaj bodo, ko nastane

"tretja" svetovna vojna?

V prvi svetovni vojni od kraja sploh ni bilo nikakršnih ciljev. Imperialistične sile so se pognale v vojni mitež in klate ljudi. S časom so se začeli oglašati pacifisti, filozofi in razne dobrobitne, da je treba poraziti kajzerja za zmerom. Pokojni Henry Ford pa je organiziral mirovno misijo, ki pa mu ni uspela. Le stroške je imel z njo.

Veliko pa je zaslovel Woodrow Wilson. Stirinajst točk! Krasen program! Ves svet je vzikel. Zmagali so zavezni. Wilson pa je bil priča, kako so mu ves njegov mirovni program za bodočo ureditev sveta zmeštrali zavezni na konferenci v Versaju, doma pa zvezni kongres, ki je enostavno vsega zavrgel.

Dobili smo drugo svetovno vojno. Tu smo podpirali pokojnega predsednika Roosevelta v njegovem programu za pomoč Angliji in njenim zaveznicam. Roosevelt je imel veliko opozicije na skrajni levici in pa med reakcijo. Na eni strani so komunisti trdili skozi do 21. junija 1941, da nas tira v imperialistične vojne. Na drugi strani so bili kapitalisti z upokojenim generalom Woodom na čelu, s Chas. Lindberghom, R. M. McCormickom itd. In pa vse nacijske in fašistične skupine, katerih v tej deželi takrat ni bilo malo. Ko pa je bila enkrat Rusija napadena in potem tudi naša dežela — z atentatom na Pearl Harbor — se je politično ozračje mahoma spremeno.

Ko se je vojna tako bolj in bolj širila po svetu, sta se začela shajati Roosevelt in Churchill in nato skupno z njima tudi Stalin.

Dobili smo proglaš od Roosevelta za štiri svobodscine, od njega in Churchilla atlantski čarter in od vseh treh zavezni za zgraditev organizacije združenih narodov na temelju prej omenjenih proglašov.

Kaj smo dobili, vidimo vsi.

Zanimivo pa bo, kaj se dogodi v novi svetovni vojni, na katero se posebno zapadne sile mrzljivo pripravljajo.

Program zapadnih sil bo — kajpada — boj za demokracijo in proti sovjetski agresivnosti. Ob enem bo podpirala vatikansko hierarhijo in pa vlade kakršna je Francova v Spaniji.

Na drugi strani pa bo glavno geslo borba za ljudsko demokracijo in za odpravo kapitalizma in imperializma.

Se je čas, da se ta dva bloka približata drug drugemu v sporazum. To, da bo šel socialni razvoj svojo pot, je jasno. Toda ali si bo dala zapadna demokracija to resnico dopovedati, je drugo vprašanje. In tudi vzhodnemu bloku težko — ker njemu se mudi, a rad bi mir vseeno, ker le v miru je mogoče graditi. Ako bi prevezeli vodstvo vlad civilnih, miroljubnih ljudi, namesto generali, ki vodijo sedaj posebno Zed. države, morda bi narodi lahko mirnejše živele. A vojna tekma in vojno hujškanje ter histerija, ki jo nene militari pod masko borbe proti "komunizmu" nam ne obeta nič dobrega. V današnji diplomaciji ni nikjer prave volje za spravo in zato je menda tudi ne bo. Posledice — to pa vemo, kakšne bodo. Škoda, da se cloveštvo iz njih nič se nauči.

Spremembe v vladi v Moskvi in se večje spremembe v Washingtonu — ako so večje

Vjačeslav Molotov je bil odsavljen s portfelja vnanjega ministra Sovjetske unije in vse časopisje po svetu je zakričalo — Molotov je padel, nasledil ga je Andrej Višinski!

Cemu je Molotov nehal biti minister vnanjih zadev sovjetske zveze, o tem je bilo nič koliko ugibanja.

Vjačeslav Molotov je bil že premier Sovjetske unije in neštokrat je bilo preročano, da bo on postal glavar USSR čim se Stalin umakne ali pa ako zbuli in omaga.

Običaj je, da se sprememb v vladah takozvane zapadne demokracije ne smatra resnim. Eden ven, drugi notri.

V naši zvezni vladi smo imeli pod pokojnim Rooseveltom in potem pod Trumanom že nič koliko sprememb. Bili so nečelniki državnega tajništva — kdo bi si vse zapomnil — Hull, Stetinius, Byrnes, Marshall in še nekaj drugih je bilo vmes, in pa tudi državnih podtajnikov je bilo na izbiro.

Ko je šel Hull, ko je šel Byrnes, ko je padel v nemilost Stetinius, ko je odstopil Marshall — seveda je bilo po svetu veliko ugibanja, cemu in zakaj je nastala sprememba?

Ampak sprememba je bila zgolj v osebi.

Cim je državni tajnik Marshall odstopil in ga je nasledil novi tajnik Dean Acheson, so po svetu ugibali kdove vse kaj. Ali se je Truman premislil, ali bomo odnehati z Marshallom planom, ali bomo kaj popustili v mrzli vojni z Rusijo?

Nič, prav nič se ni spremeno. Mi, imamo "Trumanovo doktrino". Truman se niti na odprto povabilo ni hotel sniti s Stalinom in tako smo tam kjer smo bili vzdle sprememb v njegovem kazinetu. Nedavno je iz njega izstopil njegov obrambni (dejset) tajnik Forrestal pa ga je nadomestil z novim. In naš takozvani obrambni oddelek je drugi najvaznejši, ako ne v sedanji atmosferi najbolj važen portfelj (ministerski sedež) v zvezni vladi.

Ali je v vladnem sistemu sovjetske zveze drugače?

Morda je. Bržkone je.

Sposmimo se na primer lahko nazaj na čase, ko je bil Leon Trocki poleg Lenina najmogočnejša osebnost v boljševistični revoluciji in v njenem razvoju. Lahko nam uide spomin tudi na dneve, ko je sedanj novi minister vnanjih zadev Andrej Višinski mlatal na obravanh po svojih nezvestih kolegih in jih je v vlogi prosekutorja poslal v smrt.

A vči vsemu temu v politiki sovjetske unije ni bilo sprememb.

"The Heavy Artillery"

Velik porast književne proizvodnje v Sovjetski zvezi

V Sovjetski zvezi se je po Oktobrski revoluciji število knjižnih izdaj izredno povečalo. Medtem, ko so leta 1913. v Moskvi izdali 6685 del v 45 milijonov izvodih, so leta 1940. knjižne založbe prestolnice izdala okrog 19.500 del v 296 milijonov primerih.

Tudi med vojno so se založbe nadalje večale.

V prvem letu po vojni so v Moskvi izdali 302 milijonov knjig.

V Moskvi je 76 založb, brez tistih, ki izdajajo časopise in revije. Knjige izdajajo v več kot 40 jezikih.

Družba državnih založb zdržuje najvažnejše založbe države, in sicer 8 centralnih in 18 okoliških založb. Največje so tiste, ki izdajajo literarna, politična in gospodarska dela. Sledje nato tehnične in znanstvene knjige, izdaje slovarjev in zemljepisnih del.

Proizvodnja teh knjižnih založb se veča iz leta v leto. Literarna dela so izšla v 3.100.000 izvodih leta 1940., v 8.055.000 izvodih leta 1946. politične knjige v nakladi 37 milijonov izvodov leta 1940. in v nakladi 56 milijonov izvodih leta 1946.

Po načrtu mora družba državnih založb se veča iz leta v leto. Literarna dela so izšla v 3.100.000 izvodih leta 1940., v 8.055.000 izvodih leta 1946. politične knjige v nakladi 37 milijonov izvodov leta 1940. in v nakladi 56 milijonov izvodih leta 1946.

Po načrtu mora družba državnih založb se veča iz leta v leto. Literarna dela so izšla v 3.100.000 izvodih leta 1940., v 8.055.000 izvodih leta 1946. politične knjige v nakladi 37 milijonov izvodov leta 1940. in v nakladi 56 milijonov izvodih leta 1946.

Popolne izdaje Leninovih in Stalinovih knjig so izšle v 500.000 izvodih. Stalinov življenje v 250.000 izvodih. Življenje-pisca Lenina in Marxa bosta izšla prihodnjem letu v 500.000 izvodov. Delo: Dokumenti in materiali, ki se nanašajo na predvečer druge svetovne vojne ter dela Belinskega v treh zvezkih, so izdali letos v nakladi 100.000 izvodov.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v več kot 2 milijonih izvodih.

Založbe literarnih del bodo izdane letos 78 del sovjetskih pisateljev (ruske in druge narodnosti) v

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Miha ni nikdar obupal. Pred mašo so se v kuhinji Sušnikove hiše, kadar gospode ni bilo doma, zbirali ljudje in govorili o politiki, brali časnike, ki jih je imel naročeno samo Miha, medtem ko so žandarji nezaupljivo gledali na to početje. Sušnik sam, ki "farjev" prav tako ni mogel, klub mnogim opominom nekaterih ljudi, ni dal kuhinje zapreti: ugajalo mu je v duši, da si Miha upa rovariti proti cerkvi, kar vse bo nazadnje on napeljal na svoj mlin.

Odkar je bil sin v Zagrebu, kjer se zlepila ni mogel rešiti ječ, je Miha Kuhar videl veliko potrdilo svojega prepricanja in dela prav v tem svojem sinu. Kar žarel je od samega ponosa nanj. Pogosto sta si pisala pisma, si ugovarjala, se poučevala, a fant je ob vsakem prihodu prinesel s seboj še kup drugih, prepovedanih stvari: kakšne letake, proglase, knjige, časnike. Sin se je tudi trudil, da bi očeta o vsem poučil, ker se mu je zdelo, da ne dela vedno najbolj prav.

Te praznike je Franc prebil med svojimi. Prišel je na sam božični večer, a zdaj je moral že nazaj. Zato tudi Miha prejšnji dan ni dolgo ostal pri Sušnikovih: pogovori s sinom so se mu zdeli tisočkrat več vredni kakor pa vse popivanje. Danes pa sta se že morala posloviti: oče je šel zgodaj na delo. Vendar si sin ni mogel kaj, da bi se spomota ne ustavl pri očetu.

Pa je tako nenadoma vstopil v kuhinjo pri Sušnikovih, kjer je našel očeta pri delu kakor deklo.

"Zdrav, foter!" ga je pozdravil osemnajstletni, živahnji in prikupni mladič. "Ze spet si dekla?"

Miha se je nesmehnil na ta pozdrav in oči so mu zažarele. Svojemu sinu ni zameril nobene stvari, ne to, da ga je klical za "fotra", kar so tudi nekateri drugi poceli, še manj, da ga je katal, a najmanj, kadar sta se za kako stvar — seveda vedno politično — prepirala.

"Kaj čes," je odvrnil oče. "Hudiča ali — , saj bi bil rajši v fabriki ..."

"So že spet lokal," je dejal fant, ko je z očmi preletel nered po kuhinji. "Prekleti buržui! Jim bomo že dali! Bliza se ura! Koliko pa so ga sinoči?"

"Nisem bil do kraja. Nabralo se je dokaj ljudi. Mislim, da so ga kakih štirideset litrov."

"Krave! Ali si jim hudo pomagal?"

"Kaj čes! Hudiča ali — ko pa te silijo in silijo. Ampak sem pobegnil. Pojte se solit! Ne morem in ne morem! — Ali si že tisti dan brskal po vseh župnjih."

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANOVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročna za Združene države (izvenki Chicago) in Kanado \$8.00 na leto; \$4.00 na pol leta; \$2.00 na četr leta; za Chicago in Cook Co., \$9.50 na celo leto; \$4.75 na pol leta; za inosemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

skih, predvsem matičnih knjigah, se jezil in vznemirjal, ko že dve uri ni mogel najti neki zapisnik z izpovedmi in obhajili vsega leta. Tu je bilo novo leti in župnik je hotel dati račun ljudem, kakor je storil vsako leto.

Mlad, sedemindvajsetleten mož, mirnega, a nekam nejasnega obraza, ki je več skrival kakov povedal, z belimi ženskimi rukami, si je naposled oddahlil: našel je polo, s katere bo jugri župnik bral račun farnega življenja.

Zdaj je z veseljem posegel po čaju in pečivu, ki mu ga je prisnela Magda. Naposled je vstopil še sam župnik, ker se mu je zdelo, da se kaplan preveč zavaja pri delu. "Za božjo voljo. Ali ste končali?" je vprašal.

"Seznam obhajil in spovedi se mi je bil nekam zataknil. Komaj sem ga našel."

"No, da je le gotovo," je zanomiljil župnik. "Pokažite mi statistiko. Rad bi videl, kako živi ta naša fara. Veste," je rekel in se zleknil v naslanjač, da je bil podoben gomili, "še taka statistika, pa bodo na videz še takoj suhoperarna in, rečimo, neumna, nam pokaze resnično podobo. Cloveško življenje se v letu razbija na tri sto pet in šestdeset dni, da ga ne more pregledati, statistika pa daje celoto. Seštet račun, kratka, jasna vstopa. Delam, seveda zase, tudi statistiko o posameznikih, vsaj o nekaterih, in tako vidim marsikaj, kar bi mi sicer učlo, pa naj bi imel še tak spomin. — Povejte mi, ko ste že končali in je vse pred vami, kak vtip je vse do napravilo na vas. Radoveden sem. Saj naposled, da odkrito povem, to ni le statistika življenja ljudi, marveč tudi najinega dela. Predvsem tega. Po uspehu ali neuspehu se človek lahko vrže z novimi silami na delo."

Magdi se je skušal nasnehniti. "Oprostite," je dejal. "V teh drobnarijih sem se docela zgubil in trenutno nimam nikakega pregleda. Primerjal sem jo mimogrede z lanskim, pa se mi zdi, da ni bistvenih razlik."

"Seveda, seveda," je kimal Zadravec. "Sej cloveško življenje se nadaljuje in ni kakor potlejeti, ki je včasih sušno, včasih mokro, včasih pobije toča. Cloveško življenje je cesta, približno povsod enaka, le tu in tam rahlo dvignjena, a nato spet rahlo pada. — To je število faranov?" je vprašal, gledajoč steklene.

Kaplan je pogledal za njegovim kazalcem. "Da. A niso vasi doma. Mnogo jih je po svetu. Povprašal sem na občini, pa niso vedeli natančno."

"Sam ljubi bog ve, kako je s tistimi," je rekel župnik. "Priporočam jih angelom varuhom, naj malo gledajo za njimi, a se mi zdi, da se le preveč zgubljajo. — Kateri pa se že vrne, pride po kvarjen, okužen — . Koliko ljudi torej imamo?"

"Moralo bi jih biti tri tisoč sto pet in sedemdeset, če bi bili vsi doma. Pa jih bo manjkalo kakih tri petdeset če vstrejem one pri vojakih."

Zadravec je kimal. "Da, toliko jih bo po svetu, ako ne še več. Nenehoma odhajajo, bogastvo jih mika, lakomnost jih žene. Pa ne najdejo bogastva, samo svoje duše pogubljajo in zapravljajo svoje zdravje. Se zmenijo se ne, ko jih svarim pred svetom. Ce mu pa ponudiš doma delo, ne bo sprejem."

Bilo je res: Zadravec skoraj ni mogel dobiti delavcev za cerkveni vinograd. A ne zato, ker bi ljudje ne hoteli delati in zaslužiti, temveč ker je bil znan dačel zunaj svoje fare, kako slabo plačuje delavce. V časih največje krize jim je dajal ob njihovi hrani osem dinarjev dnevno. Ko je izvedel, da gospa Rajhova, zasebница iz Maribora, plačuje po dvanaest dinarjev, se je tako razgotobil, da jo je dal poklicati k sebi, ko je prišla gledat svoj vinograd, in ji odločno povedal, naj prenehne s takim početjem. Da je preveč še osem, kakor plačuje on.

Gospa je bila začudena in je dejala, da je mislila, da še za dvanaest ne bodo hoteli delati. Nakar je on odvrnil, da njihovo delo ne bo prida, pa će jih plača po dvajset, aka ne bo ves dan

pri njih. "Kaj mislite, da ga preče vest, če zaniknemo dela?" je vzkliknil. "Wedno jim pridigam, kako je delo sveto in kako naj ga dobro opravijo." In res je Zadravec vselej, kadar je bilo treba delati v njegovem vinogradu ali sploh pri njem, pridigal o delu, da bi tako vzpodobil delave. "Znališi jim boste pri plači," je dejal naposled gospo.

"Tega ne morem," je odvrnila gospa po premisleku. "Manj kot dinar jih za eno uro dela ne morem plačati. Ne, naj tako ostane. Sram me je ... Vi storite, kakor se vam zdi, a jaz ostanem pri tem."

"Toda ali ste pomislili, da de late škodo meni in še mnogim drugim? Vsej državi? Tako bi jih moral zvišati po dva dinaria, vsaj na deset ... Ne, ne morem."

Rajhovo je bilo v resnici sram, da bi kar na vsem lepem znižala plačo, če se je že res zaletela. Ako bi ji rekel, da mora zvišati na petnajst, češ, da vsi toliko plačujejo, bi se laže vdala, ker se ji je zdelo še dvanajst pre-malo."

Zupnik je glava ves čas kimala. "Kakor vidim, umirajo mlađi," je dejal.

"Da," je pohitel kaplan. "Stari ljudi grč, je čedalje manj. Na videz ni nič posebnega, a če sestejetate tako: do petdeset in od petdeset navzgor, vidite da je prvi kar tri in šestdeset, drugih pa petnajst kar petdeset let. A če vzamete do štiridesetega leta, jih je mrtvin če manj kakor sedem in petdeset. A do tridesetega leta jih je umrlo kar štirideset, več ko polovica vseh. Sele tu se počake, da prezgoda umirajo. Saj to pomeni, da polovica ljudi ne do seže starosti trideset let, prav gotovo pa ne štirideset. — Mimo grede sem pogledal nazaj v knjige, pa se mi zdi, da so nekoč umirali bolj okrog petdeset let, celo šestdeset ..." (Dalej prihodnjic)

Imamo lepo ustavo, a je kršena na vseh koncih in krajih

Obljubljane civilne svobodčine še vedno sabotirane. — Diskriminacije pri najemanju v službi.

— Črnci in Židje najbolj prizadeti — Mržnje proti tujerodcem, posebno proti Italijanom in Slovancem še niso poleg.

Predsednik Truman je v lanški volilni kampanji obljuhivil izvesti svoj program za uveljavljanje civilnih svobodčin in s tem dobil veliko glasov po-sebno med črnici in židi. Toda njegovi demokratični kolegi na jugu so mu napovedali boj in si nominirali predsedniškega kandidata proti Trumanu. Njihovo gibanje so nazvali za "Dixiecrats."

In so dobili večino v par državah. Vzlič temu je Truman zmagal in ob enem pomedel republikansko večino iz obh zbornic našega kongresa.

Nedavno je prišlo v njemu na dnevnini red vprašanje, kako prečiti poslavcem in posebno še senatorjem "filibuster".

Kadar je npr. na dnevnem redu koda predloga, pa se skupina senatorjev odloči, da jo bo preprečila za vsako ceno, prično z govorilnikom, ki jo označujejo s prej omenjeno besedo.

Govore po cele ure druga za državsko in občinsko večino iz obh zbornic našega kongresa.

Dodatno je prišlo v njemu na dnevnini red vprašanje, kako prečiti poslavcem in posebno še senatorjem "filibuster".

Kadar je npr. na dnevnem redu koda predloga, pa se skupina senatorjev odloči, da jo bo preprečila za vsako ceno, prično z govorilnikom, ki jo označujejo s prej omenjeno besedo.

Govore po cele ure druga za državsko in občinsko večino iz obh zbornic našega kongresa.

Dodatno je prišlo v njemu na dnevnini red vprašanje, kako prečiti poslavcem in posebno še senatorjem "filibuster".

Kadar je npr. na dnevnem redu koda predloga, pa se skupina senatorjev odloči, da jo bo preprečila za vsako ceno, prično z govorilnikom, ki jo označujejo s prej omenjeno besedo.

Govore po cele ure druga za državsko in občinsko večino iz obh zbornic našega kongresa.

Dodatno je prišlo v njemu na dnevnini red vprašanje, kako prečiti poslavcem in posebno še senatorjem "filibuster".

Kadar je npr. na dnevnem redu koda predloga, pa se skupina senatorjev odloči, da jo bo preprečila za vsako ceno, prično z govorilnikom, ki jo označujejo s prej omenjeno besedo.

Govore po cele ure druga za državsko in občinsko večino iz obh zbornic našega kongresa.

Dodatno je prišlo v njemu na dnevnini red vprašanje, kako prečiti poslavcem in posebno še senatorjem "filibuster".

Kadar je npr. na dnevnem redu koda predloga, pa se skupina senatorjev odloči, da jo bo preprečila za vsako ceno, prično z govorilnikom, ki jo označujejo s prej omenjeno besedo.

Nekaj iz življenja velikega pisatelja Ivana Cankarja

PRIREDBA V PRID PROSVETNI MATICI

V letošnjem Družinskem kolendarju so izčrpiki iz del Ivan Cankarja, in pa njegov portret. Lanskega 11. decembra je mililo 30 let, od kar je umrl. Ob tem priliku so se vršile po vse Sloveniji velike svečanosti, spremeljane z deklamacijami iz njegovih številnih del in vprizjene sile bile njegove igre.

Tu pa je vprzorilo ob tej priliki dramsko društvo "Ivan Cankar" v Clevelandu dne 5. decembra Cankarjevo dramo "Kralj na Betajnovi". Ob enem je do društva slavilo na isti dan tridesetletnico svojega plodovitega delovanja. Tudi o tem je v letošnjem Družinskem kolendarju zgodovinski članek. Priredil ga je Erazem Goršek.

Ivan Cankar je bil sin trškega krojača Jozeta Cankarja in njegove žene Neže, ki je bila hči bajatarske družine. Rodil se je 10. maja 1876 na Vrhniku v domu na Klancu, domu siromakov. Doračal je v zelo težkih socialnih razmerah in hušem pojmarjanju, kajti vsa skrb za mnogoštevilno družino (z Ivanom vred je bilo osem otrok) je ležala na ramenih drobne, siabotne materje.

Osnovno šolo je obiskoval na Vrhniku. Z dvanajstimi letom je vstopil na ljubljansko realko, ki je končal leta 1896. Že skozi srednjo šolo se je prebijal v stalni težki borbi za vsakdanji kruh za streho nad glavo. V tem času je začel pisateljevati.

Tako je nastopil pot največjega slovenskega pisatelja, ki je pisal iz dne svoje duše, kar mu je velevažno življenje, kar je čutil trpljenja in nad svojega tlačenega naroda in svojega zatiranega proletarskega razreda.

Po dovršeni srednji šoli je šel na Dunaj z namenom, da bi študiral tehniko. Prešel pa je na filozofsko fakulteto, kjer je naševali študirati romanistiko in slavistiko. Vendar se ni mogel posvetiti študiju in rednemu delu. Življenje velikega mesta ga je potegnilo v svoj krog, beda in trpljenje v mestnega proletariata sta mu dajala živo snov za pisateljsko delo, s katerim se je vedno bolj ukvarjal.

Že leta 1897 se je vrnil spet domov, kjer je ostal poldruge leto. V tem času (jeseni 1897) mu je umrla mati. Da bi počival pogrebne stroške, je prodal knjigotržcu prvo in edino zbirko pesmi, ki so izšle še 1899 in doživele usodo mnogih revolucionarnih knjig: ljubljanski škof Jeglič jo je začgal na gradi.

Ob koncu leta 1898 se je vrnil na Dunaj kjer je ostal brez pre sledka enajst let. Ni se več vpisal na univerzo, temveč se je preživjal s publicistiko in pisateljevatom. Stanoval je pri neki delavski družini v delavskem predmestju Ottakring in od bližu spoznaval poleg svoje bede tudi vse težo življenja delavcev in njih družin, spoznaval vso bedo in strahote življenja proletariata velemešta. Iz daljave pa so mu odkrivale vse slabosti in grehi takratnega slovenskega javnega življenja. Tako se je, že prej v življenju napredno usmeril

★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★

Škandinavske dežele v igri velesil in za svojo bodočnost

V drugi svetovni vojni se je izmed škandinavskih dežel Finska odločila za Hitlerjevo stran, Norveška in Danska sta se nagnili na zavezniško stran, oziroma direktno samo Norveška, Švedska pa je ostala nevtralna. V času Hitlerjevega zmagovalja je švedska industrija delala zanj in zato ta nevtralnost ni bila več to kar bi ta beseda v pravem pomenu pomenila. Norveška je bila napadena in prevezl jo je Hitlerjev Kvizilang. Danska je bila od Nemcev okupirana brez odpora. Švedska, Norveška in Danska sta dobili po zmagi zaveznikov svoj prejšnji statut. Finska pa, ker je bila na Hitlerjevi strani, je seveda med premaganci. Toda zmagovala Rusija z njo ne ravna okrutno. Popustila ji je že veliko v vojnih odskodninah in sovjetske čete so iz Finske odšle čim je bila mirovna pogoda podpisana. Ostale pa so na strategičnih točkah, pred vsem na otokih.

Finci so v času carizma Rusije sovražili in lahko se reče, da ji večinske finske stranke tudi sedaj niso naklonjene. Za absolutno vzajemnost z USSR je samo finska komunistična stranka.

Švedska se v tem trenju med sovjetskim in anlo-ameriškim blokom še vedno drži na točki svoje tradicijske neutralnosti, Norveška pa se je izrekla za pristop v novo snovani ameriški takozvani atlantski blok, v katerem bi prvačile Zed. države, druge članice pa bi bile Velika Britanija, Kanada, Francija, Belgija, Luksemburška, Nizozemska in poleg teh morda pridevanj tudi Italija, dve že omenjeni škandinavski deželi in morda še kaj drugih. In končno Francova Spanja in zapadna Nemčija.

Vlada Zed. držav smatra, da bo to zadostna sila za preprečenje širjenja komunizma in za zaustavitev "sovjetske agresivnosti".

Drugi menijo, da je ta razdelitev zgolj priprava za skok v tretjo svetovno vojno.

Kako misijo o tem naši ljudje v starem kraju — tisti namreč, ki so naklonjeni Tito-vi vladi in ob enem USSR? Njihovo prepričanje je, da hocé "ameriški imperializem potegniti v vojno tudi "škandinavsko državo", toda da v teh prizadevanjih nimajo kaj prida srce.

Tržaški "Ljudski tednik" piše o tem:

Skandinavija, ki je zaradi svoje lege na križišču pomorskih in zračnih poti velike strateške važnosti za Veliko Britanijo in vso severno Evropo, je vedno zanimala svet in predvsem vojaške kroge imperialističnih sil. Predmet se večjega zanimanja pa je postala Škandinavija po rojstvu Sovjetske zveze; Škandinavski potolički se zdi v resnicni poti pistola naperjena proti se-

vratral skandinavski vojaški blok". Vojaškim strokovnjakom treb prizadetih držav je bila povrjenja izdelava vseh priprav za uresničenje tega bloka. O tem so se posebej razpravljali na konferenci vojnih ministrov treh skandinavskih držav, ki je bila pred časom v Oslo in na konferenci takoimenovanega "Odbora za sodelovanje socialdemokratskih strank severnih držav". Nadalje so o tem razpravljali na pariških razgovorih med Marshallom in zunanjimi ministri skandinavskih držav in tudi potovanje vojnega hujščaka Fosterja Dullesa v Stockholm in Kopenhagen ter razgovori ameriškega poslanika v Stockholm, Matthewsa, so bili v zvezi s prepričevanjem švedskih predstavnikov, da bi se odpovedali politiki neutralnosti. Angloameriški pritisk je šel celo tako daleč, da je švedski socialdemokrati poslanec Brantig izjavil, da so ameriške preteže do Svedske večje, kot pa so bile preteže Hitlerjeve Nemčije.

Ceprav je tudi konferenca

skandinavskih držav, ki je sedaj v teku, tajna, je pa vendar znano, da na njej rešujejo vprašanje pristopa skandinavskih držav "Atlantski zvezi", ker je prav ta imperialistična zahteva povročila v skandinavskih državah velik odpor. Komunistični list "Ny Dag" piše, da ni dovolj, da se Svedska v borbi za svojo neodvisnost poveže z Norveško, temveč da je potrebno prenehati podpirati politiko dolarja in ameriških provokacij v OZN in da bi morali začeti podpirati politiko miru s Sovjetsko zvezo in ljudskimi demokracijami.

Vladni skandinavski krogi ne morejo ignorirati tega nesramnega pritiska, kakor tudi ne javnega mnenja množič, ki je proti vojni politiki in proti vazalnemu obešanju na zapadne imperialiste. Zaradi tega si tudi vladni krogi ne upajo javno izjaviti, da Gotovo je, smPH-dg 2 2 2288 so sprejeli ameriške zahteve. Gotovo je, da so služabniki ameriške politike v skandinavskih državah še zelo daleč od dobljene igre.

Septembera 1948 je bila v Stockholmu konferenca zunanjih ministrov treh skandinavskih držav. Norveški predstavniki so bili takrat pripravljeni na takojšen sprejem londonskih in Washingtonskih zahtev po vključitvi treh skandinavskih držav v "Zapadni blok" stališče Danske in predvsem Švedske, katere gospodarski krogi imajo največji vpliv na zunanjou politiko države, pa je bilo mnogo bolj oprezeno. Dosežen je bil zato samo nekak kompromis: "ne-

AGITATORJI NA DELU

(Zaradi točnejše primerjave posameznih izkazov so vse naročnine stete na podlagi polletnih. Celoletna naročnina je torej steta za dve leti in polletna za eno.)
Poročilo za štiri tedne od 1. februarja do 28. februarja.

Anton Zornik, Hermine, Pa. (2 novi)

Josef Korsic, Detroit, Mich. (2 novi)

Louis Barborich, Milwaukee, Wis. (2 novi)

John Pećnik, Fontana, Calif. (2 novi)

J. Jež, Warren, Ohio (2 novi)

Peter Benedict, El Cajohn, Calif. (2 novi)

Jim Dekleva, Gowanda, N.Y. (2 novi)

Frank Bizjak, Chicago, Ill. (2 novi)

Anton Shular, Arma, Kans. (2 novi)

John Sukle, Paonia, Colo. (2 novi)

Frank Stih, Sheboygan, Wis. (2 novi)

Mary Marinsek, Gallup, N.M. (2 novi)

John Kosin, Girard, O. (2 novi)

Frank Oblak, Dillonvale, Ohio (2 novi)

Frank Volkar, Warrensville, O. (2 novi)

John Brescak, Burton O. (2 novi)

Anton Tomsic, Oakland, Calif. (2 novi)

Mat Malnar, Willard, Wis. (2 novi)

Anton Vidrich, Lloydell, Pa. (2 novi)

Mary Felz, Cleveland, O. (2 novi)

Antonija Vichich, Johnstown, Pa. (2 novi)

C. Zaitz, Chicago, Ill. (2 novi)

Anton Jankovich, Cleveland, O. (2 novi)

John Marolt, W. Mineral, Kan. (2 novi)

Jacob Pavcic, Strabane, Pa. (2 novi)

Josef Torkar, Carolina, W. V. (2 novi)

Frank Polask, Roundup, Mont. (2 novi)

Skupaj 120 naročnin.

Frank Volkar, Warrensville, O. (2 novi)

John Brescak, Burton O. (2 novi)

Anton Tomsic, Oakland, Calif. (2 novi)

Mat Malnar, Willard, Wis. (2 novi)

Anton Vidrich, Lloydell, Pa. (2 novi)

Mary Felz, Cleveland, O. (2 novi)

Antonija Vichich, Johnstown, Pa. (2 novi)

C. Zaitz, Chicago, Ill. (2 novi)

Anton Jankovich, Cleveland, O. (2 novi)

John Marolt, W. Mineral, Kan. (2 novi)

Jacob Pavcic, Strabane, Pa. (2 novi)

Josef Torkar, Carolina, W. V. (2 novi)

Frank Polask, Roundup, Mont. (2 novi)

Skupaj 120 naročnin.

Frank Volkar, Warrensville, O. (2 novi)

John Brescak, Burton O. (2 novi)

Anton Tomsic, Oakland, Calif. (2 novi)

Mat Malnar, Willard, Wis. (2 novi)

Anton Vidrich, Lloydell, Pa. (2 novi)

Mary Felz, Cleveland, O. (2 novi)

Antonija Vichich, Johnstown, Pa. (2 novi)

C. Zaitz, Chicago, Ill. (2 novi)

Anton Jankovich, Cleveland, O. (2 novi)

John Marolt, W. Mineral, Kan. (2 novi)

Jacob Pavcic, Strabane, Pa. (2 novi)

Josef Torkar, Carolina, W. V. (2 novi)

Frank Polask, Roundup, Mont. (2 novi)

Skupaj 120 naročnin.

Frank Volkar, Warrensville, O. (2 novi)

John Brescak, Burton O. (2 novi)

Anton Tomsic, Oakland, Calif. (2 novi)

Mat Malnar, Willard, Wis. (2 novi)

Anton Vidrich, Lloydell, Pa. (2 novi)

Mary Felz, Cleveland, O. (2 novi)

Antonija Vichich, Johnstown, Pa. (2 novi)

C. Zaitz, Chicago, Ill. (2 novi)

Anton Jankovich, Cleveland, O. (2 novi)

John Marolt, W. Mineral, Kan. (2 novi)

Jacob Pavcic, Strabane, Pa. (2 novi)

Josef Torkar, Carolina, W. V. (2 novi)

Frank Polask, Roundup, Mont. (2 novi)

Skupaj 120 naročnin.

Frank Volkar, Warrensville, O. (2 novi)

John Brescak, Burton O. (2 novi)

Anton Tomsic, Oakland, Calif. (2 novi)

Mat Malnar, Willard, Wis. (2 novi)

Anton Vidrich, Lloydell, Pa. (2 novi)

Mary Felz, Cleveland, O. (2 novi)

Antonija Vichich, Johnstown, Pa. (2 novi)

C. Zaitz, Chicago, Ill. (2 novi)

Anton Jankovich, Cleveland, O. (2 novi)

John Marolt, W. Mineral, Kan. (2 novi)

Jacob Pavcic, Strabane, Pa. (2 novi)

Josef Torkar, Carolina, W. V. (2 novi)

Frank Polask, Roundup, Mont. (2 novi)

Skupaj 120 naročnin.

Frank Volkar, Warrensville, O. (2 novi)

John Brescak, Burton O. (2 novi)

Anton Tomsic, Oakland, Calif. (2 novi)

Mat Malnar, Willard, Wis. (2 novi)

Anton Vidrich, Lloydell, Pa. (2 novi)

Mary Felz, Cleveland, O. (2 novi)

Antonija Vichich, Johnstown, Pa. (2 novi)

C. Zaitz, Chicago, Ill. (2 novi)

Anton Jankovich, Cleveland, O. (2 novi)

John Marolt, W. Mineral, Kan. (2 novi)

Jacob Pavcic, Strabane, Pa. (2 novi)

Josef Torkar, Carolina, W. V. (2 novi)

Frank Polask, Roundup, Mont. (2 novi)

Skupaj 120 naročnin.

Frank Volkar, Warrensville, O. (2 novi)

John Brescak, Burton O. (2 novi)

Anton Tomsic, Oakland, Calif. (2 novi)

Mat Malnar, Willard, Wis. (2 novi)

Anton Vidrich, Lloydell, Pa. (2 novi)

Mary Felz, Cleveland, O. (2 novi)

Antonija Vichich, Johnstown, Pa. (2 novi)

C. Z

Iz SANsovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, III.

Otroška klinika v Ljubljani bo veličastna stavba

Sans je dobil iz urada sanitete arhitekture v Ljubljani podroben opis stavbe DEČJEGA DOMA, kakor tam kljuečno novo poslopje otroške klinike, za opremo katere smo pod okriljem Sansa v Zedinjenih državah zbrali poseben sklad. Poleg opisa smo dobili tudi fotografije in kompletni plane o zunanjosti in notranji uredivitosti te mladinske bolnišnice, ki bo po izgradnji ena izmed najmodernejših v Jugoslaviji.

Najnovejše informacije nam je preskrbel naš častni predsednik Louis Adamič, ki se baš te tedne mudi v Sloveniji in ki si je osebno ogledal novo stavbo. Gleda poslopja nam sporoča, da je izdava v bistvu končana. Po obliki sliči mali črk 'U', ima podprtijče, pritičje ter dve nadstropji (3 stories and basement). Stene so pod streho in večina oken je že vzidanih. Delo pa je zaostalo zaradi zaksnitve raznih cevi in predmetov, ki imajo biti vzidani v stene ali položeni pod tla. Našim listom smo poslali matrice slik, ki kažejo bližino eno sedminko celotne zgradbe.

Dečji dom bo le ena izmed številnih bolnišnic in klinik, ki bodo izgrajene v okolišu stare šentpetrske vojašnice, ki jo rušijo. Ves prostor bo izpremenjen v park, ki bo obsegal 58 hektarov (143,26 akrov). Tu bodo 'Zdravstveni center' slovenske republike. Izdelan model celotnega projekta kaže, da bo nekaj poslopij 10 do 12 nadstropnih. Večina teh bo izgrajena v tekoči petletki. Stare bolnišnice bodo polagoma izginile, kajti ne odgovarjajo več modernemu zdravstvu in potrebam.

Na podlagi programa je bil izvršen projekt, ki predvideva blokovno zgradbo, razčlenjeno

HERE IS A LIST OF THE BOOKS YOU CAN GET NOW THROUGH THE GREATEST BOOK SALE IN RECENT TIMES, LOOK IT OVER

American Outpost By Upton Sinclair. A book of reminiscences, (cloth) \$1.50

America's Way Out By Norman Thomas. A program for democracy, (cloth) \$2.00

Ancient Society By Lewis H. Morgan. Researches in the lives of human progress from Savagery through Barbarism to Civilization, (cloth) \$1.15

Between Two Worlds, Upton Sinclair. A new novel, 858 pages, (cloth) \$2.00

Cry for Justice By Upton Sinclair. An anthology of the literature of social protest, (cloth) \$1.25

Debs, His Authorized Life and Letters By David Darsner, (cloth) 75c

ENGLISH-SLOVENE DICTIONARY, By F. J. Kern, (cloth) \$5.00

Ethics and the Materialist Conception of History, By Karl Kautsky, (cloth) 60c

FROM MANY LANDS, By Louis Adamic. One of the greatest stories under the sun, the story of the coming and the meeting of scores of different peoples in so brief a period on the vast and beautiful American continent, (cloth) \$2.50

Grandsons, By Louis Adamic. The story of a man's love for his country and his search for the American Ideal. A Novel, (cloth) \$2.00

Goslings, A study of the American schools, by Upton Sinclair (cloth) \$1.00

Hundred Per Cent, By Upton Sinclair. A story of a patriot, (cloth) \$1.00

Jungle, By Upton Sinclair. A novel of the Chicago Stockyard, (cloth) \$1.00

King Coal, By Upton Sinclair. A novel dealing with the strike of Colorado Coal Miners, 1913-14, (cloth) \$1.00

My America, 1928-1939, By Louis Adamic (cloth) \$3.00

Money Changers, By Upton Sinclair. A novel of Wall Street and the panic of 1907, (cloth) \$1.00

Mammenart, An essay in economic interpretation, By Upton Sinclair, (cloth) \$1.50

Oil, A picture of the oil industry in Southern California and taking in the world struggle, By Upton Sinclair, (cloth) \$1.00

Profits of Religion, By Upton Sinclair. A study of supernaturalism as a source of income and a shield to privilege, (cloth) \$1.50

Roman Holiday, By Upton Sinclair. America since the First World War—the Roman republic, after the destruction of Carthage—how much alike were they? (cloth) \$1.00

ROBERT'S RULES OF ORDER, By Henry M. Robert, (cloth) \$1.00

Science and Revolution, By Ernest Untermann (cloth) 50c

The Wet Parade, By Upton Sinclair. A full-length novel dealing with liquor drinking and the liquor traffic in the United States during the past thirty years, (cloth) \$1.00

Walls and Bars, By Eugene V. Debs. The story of Debs' life in prison, (cloth) \$1.00

World's End, A novel by Upton Sinclair, (cloth) \$2.00

v vse traktov. Strogo proti jugu je orijentiran trakt z bolniškimi posteljami, vzporedno temu v severno smer je postavljen trakt s stanovanjskimi prostori za doječe matere malih bolnikov in osobja, zvezni trakt (front) pa vsebuje dnevne in jedilne prostore obeh traktov.

Prednji južni trakt ima v pričilcu sprejemni oddelok, kjer se vrši zdravniški pregled mala bolnika ter odredi hospitalizacija. Ob proširni hali, ki predstavlja zvezni prometni vozel z glavnim stopniščem, se na zahodno stran oddeli uprava, proti severu dnevni in jedilni prostori osobja, proti vzhodu pa preje omemjeni sprejemni oddelok in osebna le bolnikom namenjena kuhinja.

Prvo nadstropje tega trakta je namenjeno oskrbovalni enoti otrokom od 1-3 let. Na južno stran orientirane bolniške sobe imajo po 5-6 postelj ter imajo spredaj sončno teraso, tako da bolniki ležijo na soncu v neposredni bližini svoji bolniških sob pod nadzorstvom strežnega osobja. Na severno stran bolniškega trakta so nameščeni porabnosti prostori kakor umivalnice, kopalnice, čajna kuhinja, prostor za umazano perilo, prostor za čisto perilo ter sanitarni prostori. Posamezni tu omenjeni prostori so vezani po potrebi s kuhinjo ali pralnico ali shrambami po dvigalih, odnosno z mehavalnimi jaški. Zahodni del bolniškega trakta je namenjen takozvanemu ekspektančnemu oddelku, kjer se zdravstveno opazujejo otroci, ki dajejo sum na infekcijsko bolezni. Ta oddelok predstavlja popolnoma samostojno statijo z vsemi potrebnimi stranskimi prostori.

Druge nadstropje bolniškega trakta vsebuje oskrbovalno enoto za dojenčke. Poseben sistem je bil voljen v pogledu oskrbovalnih obligacij in sicer tako, da je enota deljena v posamezne enote s štirimi prostori po 5 postelji s pripadajočo kopalcino, ki služi obenem za previjalnico. V svrhu nemotene nadzorstva so stene med temi štirimi prostori iz stekla. Sorodno oskrbovalni enoti za večje otroke je tudi v nadstropju za dojenčke na zahodni strani urejen ekspektančni oddelok. Na severni strani druge nadstropje so situirani stranski prostori, slično v prvem nadstropju, poleg teh so pa tukaj vključeni prostori za dojenčke.

Vzoredno k bolniškemu traktu je v razdalji 33 metrov proti severu situiran trakt za stanovanjske prostore za materne in osobje. V pritičju tega trakta se nahaja poseben vhod, z lastnim stopniščem ter obširno vezo. Za vežo je priključeno stanovanje hišnika in vratarska loža ter v zveznem traktu se nahajajoči dnevnici in jedilni prostori osobja. Dve tretjini pritičja tega stanovanjskega trakta sta zgrajeni na stebrih tako, da predstavlja ta del poslopja odprt in proti vremenskim neprilikam zaščiten vrt, kjer se lahko tudi med dežjem nahajajo otroci v toplem letnem času na zraku.

Prvo nadstropje stanovanjskega trakta je namenjeno stanovanjem za strežno osobje. Spalone sobe so orientirane proti jugu, proti severu pa so nameščeni sanitarni prostori v obliki umivalnice, kopalnice, prh in stranišč. Drugo nadstropje stanovanjskega trakta vsebuje stanovanjske prostore za doječe matere v slučaju bolezni.

Zvezni (prečni) trakt je urejen za komunikacijsko zvezbo bolniškega in stanovanjskega trakta. Poleg tega je izrabljeno za dnevne prostore in jedilnice v vsakem nadstropju. V kleti tege trakta se nahaja obširna kuhinja za osobje in doječe matere.

Poslopje novega dečjega doma je situirano na zahodnem delu republikanskega zdravstvenega centra, ki meri 58 ha. Zemljišče Dečjega doma bo zaključeno, kdor odstalih delov zdravstvenega centra po parkih in nasadih ločena homogena enota. Z rušenjem starega posložja bivše vojašnice bo Dečji dom imel zemljišče v izmeri okrog 18.000 kvadratnih metrov. Predna fronta z bolniškimi sobami meri v dolžini 72,80 metrov ter v širini 15,30 metrov. Vas poslopje je dvonadstropno s pritičjem in kletjo ter ima 9,382 kvadratnih metrov zazidane ploščine.

Do danes (24. januarja 1949) je poslopje zgrajeno v surovej stanju ter so vzidani vsi mizar-

ski izdelki kakor vrata, okna itd. Izvršujejo se instalacijske dela kjer se priprava za dovršitev in realizacijo zgradbe. Več izkoroter številna pomočna dela so bila izvršena z udarniškim delom.

Ljubljana,
dne 24. januarja 1949.
SANITETNA ARHITEKTURA
(Podpis)

Ing. arch. Platner Jože

Ta opis je spisan v tehničnem jeziku, vsled tega je bolj težko razumljiv. Prebrati ga je treba večkrat in si v mislih predstavljati celotno zgradbo. Adamič je morda pravilno postavil svojo sodbo, ko je zapisal v svojem poročilu: Ko bo ta stavba dokončana, bomo lahko vsi ponosni nanjo!

Slovenija in drugi deli Jugoslavije so danes velikansko mraljšče. Građi se in dela s polno paro. Star obris izginja, oblikuje se nov. Pridno ljudstvo si ustvarja novo domovino, gradi po svojem načinu in potrebi. Očvidno sledi svojemu programu, ki izvira izza časov osvobodilne borbe, in se ne ozira na kritične resolucije in napade, ki prihajajo izven jugoslovanskih mej.

Slovanski Amerikanici smo po svojih močeh in na svoj način pomagali ljudstvu v staro domovini. Naš največji materialni prispevek je bil v obliki reliefne akcije pod okriljem SANS, JPO-SS, Ameriške odbora za jugoslovansko pomoč, in drugih organizacij. Sodobno igra važno vlogo pri dokončni izgradbi Dečjega doma sklad otroške bolnišnice, v zdravljenju jetičnih pa bo pomagal poseben sklad za nabavo dragih zdravil (streptomycin itd.). Da se tudi ljudske zastopniki hvaležno spominjajo naše pomoči, spriječuje govor ljudskega poslanca drja Božidarja Lavriča, ki je 16. februarja govoril o razvoju medicinske fakultete v ljubljanske bolnišnice na izrednem zasedanju skupščine Ljudske republike Slovenije. Med drugim je rekel:

"Mnogo so pomagali naši rojaki v Ameriki z močno podporo v instrumentih, aparatu in knjigah. Zbirali so in si odločevali od ust. Zato izrahujmo to priložnost, da se zahvalim vsem tistim, ki so nam v težkih časih obnove pomagali."

Mirko G. Kuhel,
tajnik SANS

O življenju Ivana Cankarja
(Konec s 3 stran)

Radeče.

Kot kandidat je prirejal Ivan Cankar shode po svojem volilnem okraju in dobil ob volitvah tudi največje število glasov izmed vseh kandidatov socialistične stranke na Kranjskem.

Proti koncu leta 1909 je zapustil Dunaj in se vrnil v domovino. Ob odhodu iz Dunaja je imel sicer namero, da se spet vrne, a ni se vrnil nikoli več. Ostal je v domovini do svoje smrti.

Naselil se je na Zgornjem Rožniku nad Ljubljano. Tam so ga obiskovali prijatelji in častilci, on sam pa je obiskoval svoje tovariste redno enkrat tedensko v mestu. Radi predavanja, ki ga je imel pri splošni delavski zvezzi "Vzajemnost" dne 12. aprila 1913 v mestnem domu v Ljubljani, je bil obsojen na teden dne zapora. Kazen je odšedel od 12 do 19. septembra 1913. To predavanje in tudi vse njegovo delo, ki je bilo prežeto z revolucionarno mislio in izražalo trde resnice o tedanjem družbenem redu ter krivičnosti vladajočega sveta, mu je bilo priznano v tematni oblasti oznako p. v. politično nezanesljiv, kar mu je nakopalo ob izbruhu prve svetovne vojne internacijo na ljubljanskem gradu. Iz te internacije so ga vtaknili v vojaško skupnjo, v kateri jebolehen in slab preživel nekaj mesecov v Judenburgu. Po odpustu iz vojaške službe se je vrnil na Rožnik, od koder se je preselil v letu 1917 v mesto, kjer je dne 11. decembra 1918 za pljučnico tudi umrl.

V zarji prve svobode, katero je oznajan v vsem svojem delu, je bil dne 13. decembra 1918 pokopan pri Sv. Križu. Zdaj počiva v skupnem grobu s Kettjem in Murnom-Aleksandrovim, pesnika in prijatelja mladosti.

To je kratek pregled življenjske poti človeka Ivana Cankarja, njegovega dela ne moremo lečiti od njegovega življenja. To življenje se je končalo pred tridesetimi leti, a njegov duh bo

SLOVENSKA KNJIGA

KI JE NE DOBITE ZA \$1.50 NIKJER TAKE KAKOR PRI NAS

Ni je slovenske knjige v Ameriki, ki bi vam nudila za tako majhno vstopo toliko izbranega gradiva kot ga je v Ameriškem družinskem koledarju.

Letos to sploh nima več koledar v staro obliki — kar se namreč ureditev tice. Čitatelja koledarski meseci ne bodo več bodili v oči. So pomaknjeni prav na zadnje strani.

Od prve strani pa do koledarskih podatkov, ki se pričenjajo na 214. strani, imate same leposlovne, zgodovinske in in druge informativne spise.

Urednikov uvod je na 4. strani, z vsemi potrebnimi pojasnili. In temu sledi članek "Svet v znamenju mrzle in tudi že vrča vojne".

Na 8. strani se pričenja povesti Juša Kozaka — "Agrarna reforma-maska", ki cdkriva vse grozote, ki so se dogajale v času prevrata v Sloveniji. Vredna je sama na sebi več kot pa je cena koledarju.

Matt Petrich je imel našemenu, Naslov mu je, "Račun se mora plačati". Anton Garden je napisal nekralog pokojnemu Vincentu Cankarju.

Ameriška bratska zveza je praznovala petdesetletnico svoje-ga člana. Članek o njiju ima v tem koledarju njen predsednik Jano N. Rogelj. V tem spisu studi dve slike — namreč prvega gl. predsednika Josipa Agniča in pa slika glavnega urada ABZ.

Sijajno delo v tem koledarju ima Etbin Kristan. Napisal je vanj drama v štirih dejanjih — "ZA NOV SVET".

Dalje so v koledarju povedi raznih pisateljev iz našega rodnega kraja. Med njimi slika iz revščine, "Fronk", ki jo je napisal Milan Pugelj. "Borisova kitara" — napisal France Borko. Ivan Cankar — izčrpki iz njegovih del. "Crne marjetice", napisala Marica Širca. "Zunaj so karabinjerji", napisal Josip Ribičič. "Beograd" (opis mesta). "Ej, Marija, ti si sila!" (Povest iz prevratnih dni v Sloveniji). "Pot naša k trpečim grebratom". Odlomek iz romana "Mati", ki ga je napisal Matkem Gorki. "Njena žrtev", povest, napisala Mara Samsa.

Frank Cesen iz Cleveland ima tej knjigi povest "Dekla Tina". Joško Owen ima v njemu daljši spis o mehiški umetnosti. Frank Puncer iz Milwaukee piše o svojih spominih na Antona Aškerca. Erazem Gorše iz Cleveland pa ima zgodovinski opis delovanja dramskega društva "Ivan Cankar", ki je lani praznovalo tridesetletnico. Anton Slabe ima črtico "Spomini" in F. Z. piše o Otonu Župančiču.

Kaj še druge aje v tej knjigi? Krasne pesmi Otona Župančiča, veliko informativnega gradiva, razne notice in pa koledarski podatki, ki pa v tem letniku niso več na prvih temveč na zadnjih straneh. Kajti ta koledar je urejen v smislu, da je to knjiga leposlovne vsebine, ne na praktika. Čitatelji ne bo vsled tega nič na škodi, ker praktiko ima na koncu koledarja, a Ameriški družinski koledar pa je s to spremem

PROLETAREC

GOOD NEWS FOR BOOK LOVERS. PRICES SLASHED

Mayor Ziedler Challenges Nation to Produce for Peace

Milwaukee's Socialist Mayor Frank P. Ziedler last week challenged the nation to produce for peace as it has for war.

At a conference with Leon H. Keyserling, vice-chairman of the President's Council of Economic Advisers, Ziedler proposed a nationwide continuous six year program of public works which, he said, might well become "the core of peacetime prosperity."

In effect, the program suggested by Ziedler would be an extension on a country-wide scale of Milwaukee's public improvements program. Under the Milwaukee plan, public improvements for a six year period are charted and an additional year's work is projected as each year's work is completed.

Pointing out that such a proposal would afford a means of meeting unemployment if the present layoffs in industry increase, the Socialist Mayor stated that a Federal program should be based on a "list of needs prepared by urban and rural branches of government, by States and by the Federal Government. In addition, the permanent improvement needs of areas, as distinct either from municipalities or states, might be included."

McCormick Gets Peronista Medal

We see by the papers that President Juan Peron, who killed freedom of the press in Argentina, has awarded the Peronista medal to Col. Robert R. McCormick, publisher of the Chicago Tribune.

There are rumors that Peron wants a loan from the United States. In that connection it's worth recalling that back in 1946, when Congress was considering the British loan, the

"Express roads, new housing, sewerage and water systems, airports, soil conservation, reforestation and similar public works," he said, "can be analyzed for immediate and long-term scheduling. As one year's program is carried forth, another year's work, six years hence can be projected, so that at all times a six-year objective is in front of our nation." He recommends the six-year period, he continued, only because Milwaukee has found it a convenient span for planning.

Federal Housing Aid

Testifying before a Senate Banking subcommittee the same day, Mayor Ziedler pleaded for federal aid in the construction of homes. Milwaukee building records show, he asserted, that the number of dwelling units built in the city during the last forty years has been nearly 90,000 behind the number of new families.

"Federal aid must be forthcoming," he added, "for both low-rent and middle-income group housing. The low-rent group need must be met with Federal grants, the middle-income group through cheaper loans."

Chicago Tribune did a lot of squawking about Americans who accepted decorations from the British government.

Commenting on the award of medals to Winthrop W. Aldrich and William L. Batt, the Tribune on July 3, 1946, had this to say:

"In dealing with Americans in positions of power and influence, the British have learned to say it with ribbons. It's about time Americans caught onto this game and realized that any one who accepts a foreign decoration is suspect."

—Chicago Sun-Times.

A.M.A. War Chest

Doctor's Lobby "Buys" California Newspapers to Smear State Health Insurance

A startling story of how the "Doctors' Lobby" put cash on the barrelhead to buy support of newspapers for a fight against health insurance came to light last week and from an unexpected source.

A radio commentator — Don Hollenbeck, who pilots the program, "C.B.S. Views the Press" — told the details the other day.

Hollenbeck obtained a transcript of discussions that were held at a nationwide conference of the secretaries and editors of state medical associations. A California delegate at that parley told how the Medical Association of his state licked a health insurance plan sponsored by Governor Earl Warren, Republican.

Here are the direct quotes from the delegate:

"We have 700 newspapers in the state, a great many of them small weeklies. Never before have we been able to get any real support from the newspapers because the answer constantly came back: 'Why should we give the doctors any support when they don't advertise?'

"We now have an answer to that. We went to the California Newspaper Publishers' Association and said: 'Gentlemen, we are going to spend a lot of money with the newspapers. We are going to advertise in every one of the 700 newspapers.'

"Each of the 700 newspapers in the state received a minimum of 100 column inches of advertising in a period of 12 months. We found that the response from editors in publicity, has been far beyond anything we expected when we started the campaign."

In short, every newspaper in California gave columns of news space to publicity hand-painted for.

IT'S UNBELIEVABLE! PRICES ON ENGLISH BOOKS REDUCED FROM 25% TO 50%. IF YOU CAN'T BELIEVE IT, SEND IN AN ORDER AND WE'LL PROVE IT TO YOU

Why don't people buy more books? That is what I always wondered. But then it dawned on me that the price of the books must be too high for most people to afford.

The only thing that I could do (something has to be done to improve the financial condition of PROLETAREC) was to slash prices. The last time I altered the price list, I did it by cutting a dime or two here and there. But THIS TIME I

unleashed full fury, and really butchered up the list. The books have to go, and that's all there is to it. It's either the books go, or PROLETAREC goes, and of course, you know what our decision is in a case like that.

Most dollar and a half books have been cut to one dollar; and most dollar books have been slashed to fifty cents. The biggest single price reduction in the entire lot is on the book

"My America" which we knocked a dollar off of.

To some of you this may sound like a fantasy, but all I ask is for you to send in an order, and I'll show you that we are sincere, and the startling reductions, although unbelievable, ARE real.

Of course, if you've ordered any books from us at all, you know that you get prompt service. Books are always sent out the same day that we get the order.

Compare these prices With the old ones On page 5

New, Unbelievable Price:
American Outpost, \$1.00.
America's Way Out, \$1.50.
Ancient Society, \$.75.
Between Two Worlds, \$1.50.
Cry for Justice, \$.75.
Debs, His Authorized Lives and Letters, \$.30.

Ethics and the Materialist
Conception of History, \$.25.
From Many Lands, \$2.00.
Grandsons, \$1.50.
Goslings, \$.50.
Hundred Per Cent, \$.50.
Jungle, \$.50.

King Coal, \$.50.

My America, \$2.00.

Money Changers, \$.50.

Mammonart, \$1.00.

Oil, \$.50.

Profits of Religion, \$.75.

Roman Holiday, \$.50.

Robert's Rules of Order, \$.50.

Science and Revolution, \$.25.

The Wet Parade, \$.50.

Walls and Bars, \$.50.

World's End, \$1.00.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—